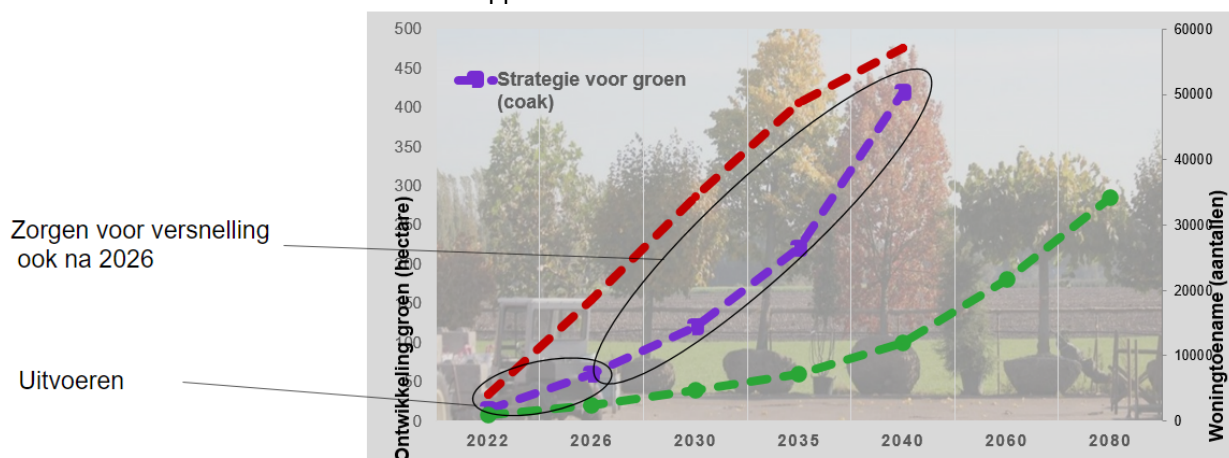

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Martin Klapwijk	Datum	28 november 2023
Doorkiesnummer	14 030	Kenmerk	11854460
E-mail	martin.klapwijk@utrecht.nl	Onderwerp	Voortgang groene schaa sprong en bomen
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Groen

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren we u, zoals afgesproken in de [raadsbrief strategie voor groen, stand van zaken](#) (april 2023) en aanvullend de [bomenbrief](#) (juni 2023) over de voortgang van de groene schaa sprong en bomen. De urgentie van het vergroenen van de stad als klimaatmaatregel is hoog en is de afgelopen periode alleen maar toegenomen. De gevolgen van de wereldwijde temperatuurstijging, waar we ons in Nederland en in onze stad op moeten voorbereiden, laten zich steeds meer zien (zie bijvoorbeeld [KNMI'23-klimaatscenario's](#)). Het vergroenen is een cruciaal onderdeel voor het koelen van de stad in de klimaatopgave. Daarnaast is in de natuurherstelwet, waarover het Europese parlement zich op 11 juli 2023 positief heeft uitgesproken, de biodiversiteitopgave vastgelegd. Met onze strategie voor groen werken we aan deze opgaven. Daartoe hanteren we drie sturingsmechanismen: verankeren, verbreden en versnellen. Versnellen, ook in investeringen, is meer dan ooit nodig; met het goed verankeren en verbreden van de opgave willen we daarvoor de voorwaarden scheppen.

Versnellen

Om in 2040 de stad vergroend te hebben is na 2026 een enorme versnelling nodig (zie figuur). In deze collegeperiode moet daarvoor de basis worden gelegd. Zoals beschreven in de [raadsbrief](#)

[strategie voor groen](#) (8 maart 2022) vergt de groene schaa sprong een investeringsgroei naar 80 miljoen per jaar. In ons collegeakkoord hebben we extra middelen vrijgemaakt voor icoonprojecten om ervaring op te doen en te versnellen en ondertussen de lobby met het rijk te voeren voor extra middelen. Ervaringen met eerdere succesvolle icoonprojecten benutten we in de lobby. Als voorbeelden gelden de reeds gerealiseerde Utrechtse iconen: het dubbelruimtegebruik bij het dakpark A2, het terugbrengen van de Utrechtse singel en het Maximapark. In het coalitieakkoord hebben we de icoonprojecten benoemd, daarvan zijn nu enkele in uitvoering.

- Over de vervolgstappen in het icoonproject *Natuurgebied Zuilen* wordt u in het eerste kwartaal van 2024 geïnformeerd.
- Bij het *Rondje Stadseiland* wordt gewerkt aan het gedeelte Johan Wagenaarkade. Inmiddels is via het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving de eerder verwachte 3 miljoen subsidie vanuit het Rijk bekrachtigd voor de start van het deelgebied ter hoogte van de Jaarbeurs.
- Bij het icoonproject *Moreelse Tuinen* wordt de laan van Puntenburg gereed gemaakt om nieuwe bomen te kunnen planten, afgelopen voorjaar zijn overbodige verhardingen verwijderd en begint de eerste tuin van Moreelse in contour zichtbaar te worden.
- Bij het *Lunettenpark*, als onderdeel van het Kromme-Rijn linielandschap, wordt gewerkt aan de verdere definitieve ontwerpen om daarna in uitvoering te gaan. Daarmee wordt het groen rondom de stad steeds verder verweven met dit nieuwe stedelijke park en kan de ecologische waarden van de Kromme Rijn steeds beter benut worden in de stad.
- Ondertussen zijn we ook in diverse wijken aan de slag met het realiseren van groene ommetjes en staan we bewoners bij met hun initiatieven.

Lobby

Samen met de G4, Eindhoven en Groningen werken we in de lobby naar het rijk en vragen gezamenlijk meer aandacht voor vergroening van steden. Tevens streven we naar landelijke afspraken over o.a. normen voor groen en de uitwerking van de biodiversiteitsopgave (Natuurherstel wet). Binnen het Urban Partnership Greening Cities lobbyen we samen met andere Europese steden voor dekking van de kosten voor vergroening van steden. We hebben een samenwerking gevormd met andere steden en universiteiten en een Europese aanvraag ingediend voor innovatieve participatie om straten te vergroenen.

Verankeren

Voor de periode tot 2026 is afgesproken de Groene Schaa sprong in alle onderdelen van ons beleid te verankeren. Daarvoor worden alle stappen gezet, zowel in lobby voor geld, het verankeren in beleid en omgevingsvisies en programmatisch in het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR).

We zoeken naar het combineren van opgaven, ‘werk met werk maken’ en programmeren de uitvoering van de groene schaa sprong binnen het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR 2024) en het meerjareninvesteringsperspectief (MJIP). Daarom breiden we ook de monitoring van het MPR uit met meten van de toevoeging van extra groen, zowel in oppervlak als in aantallen nieuwe bomen. Tegelijkertijd wordt een verdergaande verbinding van opgaven in een stedelijke, integrale programmering voor het fysieke domein verkend.

Zoals we eerder aangaven is op gebiedsniveau de vergroening van Utrecht geborgd in de eerste reeks omgevingsvisies zoals [Omgevingsvisie binnenstad \(feb. 2022\)](#), [Omgevingsvisie Utrecht Science Park \(sept. 2022\)](#) en [Omgevingsvisie Kanaleneiland en Transwijk \(dec. 2022\)](#). In deze visies leggen we de opgave en de ruimte vast die nodig is voor de Schaa sprong Groen zoals de aanleg van nieuwe groenblauwe verbindingen, nieuwe park(gebieden), meer groen en meer bomen in

buurten, straten, daken en tuinen. Op dit moment werken we aan de omgevingsvisie Overvecht. Met deze vier omgevingsvisies is ondertussen voor de helft van ons grondgebied de fysieke ruimte voor de groene schaa sprong geborgd. We gebruiken de komende jaren om de groene schaa sprong ook voor de resterende gebieden te verankeren in omgevingsvisies.

Wij werken aan [nieuw beleid voor de ondergrond](#) om te beslissen hoe de schaarse ruimte het beste kan worden verdeeld. Om ruimte te kunnen maken in de ondergrond (de machinekamer van de stad) combineren we nu ondergrond en bovengrond in de Stedenbouwvisie om de juiste afwegingen te kunnen maken. De vergroening van Utrecht omvat ook het planten van extra bomen, die beslag leggen op schaarse ruimte zowel in de ondergrond als bovengronds. De ruimte voor bomen vraagt om een zorgvuldige afweging in de krappe ondergrond, omdat ruimte nodig is voor de energietransitie, digitalisering, rioolvervanging en warmtetransitie.

In de recente bomenbrief hebben we toegezegd terug te komen op de motie [M31 Heroverweeg uitzondering kapvergunning](#). Hierin vraagt u ons om de uitzondering voor de kapvergunning voor kleine percelen (<300m²) te heroverwegen. We hebben deze uitzondering opnieuw onderzocht, nu met behulp van GIS-analyses, en delen uw mening om de grens naar beneden bij te stellen. We stellen de nieuwe grens op 250m². Deze aanpassing is gebaseerd op de inschatting dat op percelen kleiner dan 250m² zelden sprake is van een vergunningplichtige boom. Wij zullen dit aanpassen in het Chw bestemmingsplan, dat begin 2024 ter inzage ligt.

We zien ook dat boomkroonvolumes een belangrijk gegeven zijn in de voorspelling van de verkoeling van de stad. De ontwikkeling van boomkronen kunnen we nu onvoldoende precies meten en voorspellen want boomkronen variëren veel in groei, afhankelijk van groeiplaatsomstandigheden en van droge en natte jaren. Met Wageningen University Research (WUR) gaan we monitoring van boomkroonvolumes in Utrecht onderzoeken. Tijdens de commissie MGOR van 26-10-2023 is gevraagd bij de Vlaamse gemeente Hasselt na te gaan hoe zij boomkroonvolume gebruiken in de vergroening van hun stad. Bij onze navraag bleek dat in Hasselt geen sprake is van specifiek beleid op boomkroonvolume.

Verbreiden

In [gesprekken over de toekomst van Utrecht](#), die recent zijn uitgevoerd in het kader van de visie stedenbouw, geeft een ruime meerderheid van de respondenten aan dat ze meer groen in de buurt (84%) willen. In al onze plannen zoeken we naar die ruimte voor meer groen ook op innovatieve wijze, waarbij het gaat om de combinatie van functies die voorheen niet zo voor de hand lagen, vastgelegd in het principe "Groen tenzij". In mobiliteitsprojecten zoeken we samen naar vergroenen van routes en verminderen van rijbanen en vergroenen van straten en het opheffen van parkeerplekken. In nieuwbouwggebieden lukt het om meer groen toe te voegen omdat we andere oplossingen kiezen voor parkeren. Bij Ockhuizen is gekozen voor een combinatie van energieopwekking, natuur en recreatie die op termijn zich omvormt naar natuur en recreatie. In de conceptvisie Stadswater is de opgave opgenomen voor meer groen langs de oevers en verbeteren van biodiversiteit in en langs het water.

In de raadsbrief [Verbetering dienstverlening voor bewonersinitiatieven](#) informeerden we u over de online pagina voor bewoners die plannen hebben voor verfraaiing en verbetering van de openbare ruimte zoals meer groen in de straat (geveltuinen, boomspiegels en bomen), meer plek om fietsen te stallen en ruimte voor ontmoetingsplekken.

Bomendepot met zaailingen op Eilandstede

Eilandsteede ingericht.

We gaan dit winterseizoen weer bomen weggeven en zetten hiermee de lijn voort van de succesvolle weggeefactie ter ere van het 900-jarig bestaan van Utrecht. We geven dit seizoen 1500 bomen (appel, pruim, krent) en zaailingen weg aan onze inwoners.

Met de stichting MeerBomenNu is een samenwerkingsovereenkomst gesloten, waarbij we met Utrechtse vrijwilligers zaailingenacties organiseren. We verwachten dat dit 3.000 - 5.000 zaailingen gaat opleveren. Daarnaast hebben we in samenwerking met Utrecht Natuurlijk een tijdelijk depot voor geoogste zaailingen bij

Future Green City

Komend jaar, van 23-26 September 2024 is Utrecht gaststad voor het Future Green City World Congres. De organisatie van het congres is in handen van Koninklijke vereniging Stadswerk en Koninklijke vereniging voor Hoveniers i.s.m. International Federation of Municipal Engineers (IFME) en World Urban Parks Federation. Utrecht is uitgekozen als gaststad vanwege haar bijzondere strategie voor groen en om in 2040 een gezonde stad te zijn.

De Green Business Club Utrecht organiseert voorafgaand aan het congres een bomenbal op het Jaarbeursplein waarbij tijdelijk 50 tot 100 bomen in bakken op het plein worden geplaatst. Hiermee vragen ze aandacht voor verdere vergroening van het stationsgebied. Na afloop van het congres krijgen de bomen een andere (vaste) plek in de stad.

Tenslotte

In onze strategie voor groen (Raadsbrief Strategie voor groen, [8 maart 2022](#)) beschreven we de drie sturingsmechanismen of sporen - versnelling, verankering en verbreding - die nodig zijn voor de groene schaa sprong. Met deze brief geven we op deze drie sporen aan hoever we met deze opgave zijn. We verbreden en versnellen de inzet waar nodig en mogelijk binnen de financiële kaders en verankeren ondertussen de opgave in onze beleidsdocumenten. Ook in de lobby voor toekomstige bekostiging zetten we gezamenlijk met andere grote steden stappen.

We hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd over de huidige inspanningen
Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,